

Пры руху на заняткі аўтамат пераносіцца на рэмені ў становішчы «на рэмень» або «за спіну». Рэмень павінен быць падагнаны так, каб аўтамат не біўся аб цвёрдыя прадметы рыштунку. Аўтамат пераносіцца з далучаным магазінам. Астатнія магазіны знаходзяцца ў сумцы.

У час перапынкаў паміж заняткамі, а таксама на прывалах аўтамат знаходзіцца на рэмені ці ў руках. Пры перамяшчэнні на аўтамабілях і бронетранспарцёрах аўтамат трэба трымаць паміж каленямі вертыкальна.

Для прадухілення напухання або разрыву ствала забараняецца затыкаць чымсьці канал ствала. Аўтамат трэба засцерагаць ад таго, каб у канал ствала трапіла вада. У выпадку, калі ў канал ствала трапіла вада, трэба перад пачаткам стральбы, трымаючы аўтамат дульнай часткай ствала ўніз, адцягнуць рухомыя часткі назад і некалькі разоў страсянуць аўтамат, пакуль вада не выльецца з канала ствала.

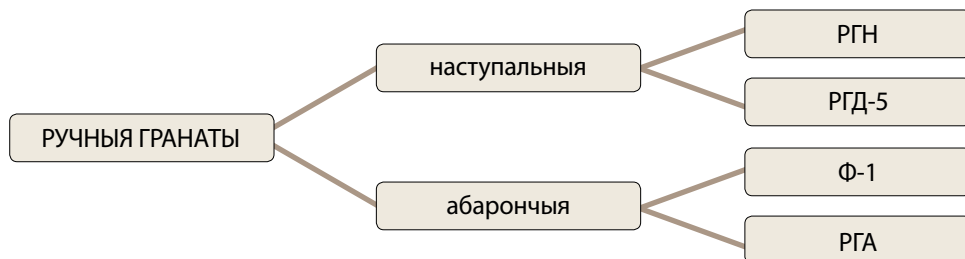
1. З якой мэтай праводзіцца разборка аўтамата?
2. Які парадак няпоўнай разборкі аўтамата?
3. Як павінен захоўвацца аўтамат?
4. Дзе павінен знаходзіцца аўтамат у баявой абстаноўцы?
5. Што трэба рабіць, калі ў ствол аўтамата трапіла вада?
6. Як трэба трымаць аўтамат пры перамяшчэнні на аўтамабілях або бронетранспарцёрах?

§ 32. Ручныя асколачныя гранаты

Ад чаго залежыць поспех у агульнавайсковым баі? Назавіце склад мотастралковага аддзялення.

Ручныя асколачныя гранаты. Ручныя асколачныя гранаты прызначаны для паражэння асколкамі жывой сілы праціўніка ў бліжнім

Мал. 137. Віды ручных гранат

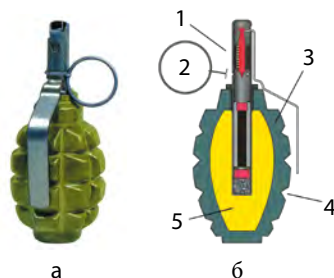
баі (на адкрытай мясцовасці, у акопах або хадах злучэння, пры баі ў населеным пункце, у лесе ці гарах). У залежнасці ад далёкасці разлёту асколкаў гранаты падзяляюцца на наступальныя і абарончыя (мал. 137).

Ручныя асколачныя гранаты

Граната	Тып гранаты	Вага, г	Вага разрыўнога зараду, г	Час гарэння запавольніка	Радыус разлёту асколкаў, м	Радыус эфектыўнага паражэння жывой сілы, м	Сярэдняя далёкасць кідка, м	Тып запалу
Ф-1	абарончая	600	60	3,2—4,2	200	7	20—40	УЗРГМ
РГД-5	наступальная	310	110	3,2—4,2	25	5	30—45	УЗРГМ
РГА	абарончая	530	92	3,3—4,3	150	12	20—40	УДЗ
РГН	наступальная	310	114	3,3—4,3	24	8	30—45	УДЗ

Ручныя асколачныя гранаты Ф-1 і РГД-5. Ручная асколачная граната Ф-1 — граната дыстанцыйнага дзеяння, прызначаная для паражэння жывой сілы пераважна ў абарончым баі (мал. 138). Кідаць гранату можна з розных становішчаў і толькі з-за ўкрыцця, з бронетранспарцёра, БМП або танка.

Корпус гранаты служыць для змяшчэння разрыўнога зарада і запала, а таксама для ўтварэння асколкаў пры выбуху гранаты. Корпус гранаты чыгунны, з падоўжнымі і папярочнымі барознамі. У верхняй частцы корпуса маецца наразная адтуліна для ўкручвання запалу. Разрыўны зарад запаўняе корпус і служыць для разрыву гранаты на асколкі.

Мал. 138. Ручная асколачная граната Ф-1: а — знешні выгляд; б — унутраны выгляд (1 — запал; 2 — засцерагальная загваздка; 3 — корпус; 4 — арабрэнне корпуса; 5 — зарад выбуховага рэчыва)

Пры захоўванні, транспарціроўцы і пераносцы гранаты ў гэту адтуліну ўкручаны пластмасавы корак.

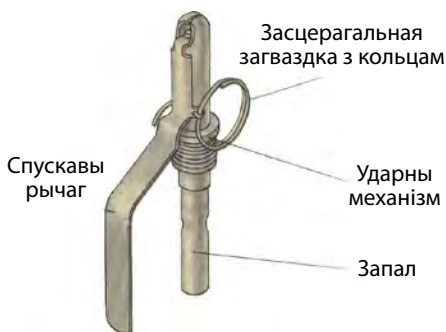
Ручная асколачная граната РГД-5 — граната дыстанцыйнага дзеяння, прызначаная для паражэння жывой сілы праціўніка ў наступленні і ў абароне (мал. 139). Кіданне гранаты ажыццяўляецца з розных становішчаў пры дзеяннях у пешым парадку і на бронетранспарцёры (аўтамабілі).

Корпус гранаты служыць для змяшчэння разрыўнога зарада, трубкі для запала, а таксама для ўтварэння асколкаў пры выбуху гранаты. Ён складаецца з дзвюх частак — верхняй і ніжняй.

Верхняя частка корпуса мае знешнюю абалонку, якая называецца каўпаком, і ўкладыш каўпака. Да верхняй часткі пры дапамозе манжэты далучаецца трубка для запала. Трубка служыць для далучэння запала да гранаты і для герметызацыі разрыўнога зарада ў корпусе. Для папярэджання забруджвання трубка ў яе ўкручваецца пластмасавы корак. Пры падрыхтоўцы гранаты да кідання замест корка ў трубку ўкручваецца запал.

Ніжняя частка корпуса мае знешнюю абалонку, якая называецца паддонам, і ўкладыш паддона. Разрыўны зарад запаўняе корпус і служыць для разрыву гранаты на асколкі.

Уніфікаваны запал да ручных гранат. Ручныя асколачныя гранаты Ф-1 і РГД-5 камплектуюцца мадэрнізаваным уніфікаваным запалам да ручных гранат (УЗРГМ) (мал. 140).

Мал. 140. УЗРГМ (уніфікаваны запал ручной гранаты мадэрнізаваны)

Мал. 139.
Ручная
асколачная
граната
РГД-5

Запал гранаты УЗРГМ прызначаецца для выбуху разрыўнога зарада.

Ударны механізм служыць для запальвання капсуля-запальніка. Ён мае трубку ўдарнага механізма, злучальную ўтулку, накіроўваючую шайбу, баявую спружыну, ударнік, шайбу ўдарніка, спускавы рычаг і засцерагальную загваздку з кольцам.

Перад кіданнем гранаты выкручваецца пластмасавы корак і на яго месца ўкручваецца запал.

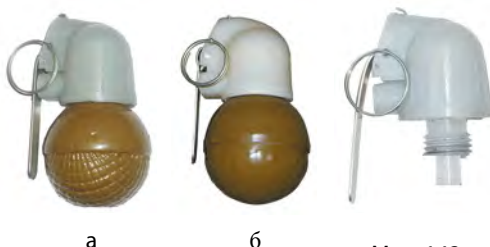
Пры кіданні гранату бяруць у руку так, каб спускавы рычаг быў прыціснуты пальцамі да корпуса гранаты. Працягваючы шчыльна прыціскаць спускавы рычаг, свабоднай рукой сціскаюць (выпростаюць) канцы засцерагальнай загваздки, якая рэзка вырываецца з запала пальцам за кольца. Пасля вырывання загваздки становішча частак запала не змяняецца. У момант кідка гранаты спускавы рычаг аддзяляецца і вызваляе ўдарнік. Ударнік пад дзеяннем баявой sprужыны накідае капсуль-запальнік. Агонь ад капсуля запальвае запавольнік і, прайшоўшы яго, перадаецца капсулю-дэтанатару. Выбух капсуля-дэтанатара прыводзіць да падрыву разрыўнога зарада. Выбух разрыўнога зарада драбніць корпус гранаты на асколкі.

Ручныя асколачныя гранаты РГА і РГН. У 1981 г. на ўзбраенне Савецкай Арміі былі прыняты асколачныя гранаты РГА і РГН (мал. 141), распрацаваныя з улікам вопыту вайны ў Афганістане.

Граната РГН прызначана для паражэння жывой сілы ў наступальных дзеяннях, а РГА — у абарончым баі. Гранаты РГА і РГН маюць большую ступень уніфікацыі паміж сабой і аднолькавы тып запала — УДЗ (мал. 142). Яны складаюцца з корпуса, зарада выбуховай сумесі, дэтанацыйнай шашкі і УДЗ.

Корпус РГН складаецца з дзвюх паўсфер, вырабленых з алюмініевага сплаву таўшчынёй 4 мм. На корпус гранаты нанесены ўнутраныя насечкі. Тарцы абедзвюх паўсфер абточаны так, каб на край ніжняй паўсферы можна было надзець верхнюю і злучыць іх абцісканнем верхняй часткі. Для забеспячэння герметычнасці паміж паўсферамі ўкладваецца поліэтыленавае кольца.

Корпус РГА для павелічэння колькасці забойных асколкаў мае дзве знешнія і дзве ўнутраныя сталныя паўсферы таўшчынёй 2,8 мм. На корпус гранаты нанесены ўнутраныя і знешнія (на паверхні ніжняй паўсферы) насечкі. Гэта дазваляе па знешнім выглядзе адрозніваць яе ад наступальнай гранаты РГН.

Мал. 141. Асколачная граната РГА (а) і асколачная граната РГН (б)

Мал. 142. Ударна-дыстанцыйны запал (УДЗ)

У чым галоўнае адрозненне наступальных гранат ад абарончых?

Пасля вырывання шплінта і кідка рычаг пад дзеяннем sprужыны адкідваецца ад гранаты і вызваляе ўдарнік, які паварочваецца і наколае сваім джалам капсуль. Выбух гранаты адбываецца або ад удару аб перашкоду па заканчэнні часу далёкага ўзвядзення (1—1,8 с) або (калі ўдару не адбылося ці ён быў недастаткова моцны) па заканчэнні часу самаліквідацыі (3,2—4,2 с).

Ручную асколачную гранату РГА рэкамендуецца прымяняць з укрыцця, з акова, з БМП, танка, бронетранспарцёра.

Патрабаванні бяспекі пры абыходжанні з гранатамі. Ручныя гранаты пераносяцца ў гранатных сумках, запалы змяшчаюцца асобна ад гранат, пры гэтым кожны запал павінен быць загорнуты ў паперу або чыстую анучу.

Перад укладкай у гранатную сумку і перад зараджаннем гранаты і запалы аглядаюцца. Пры аглядзе неабходна звяртаць увагу на тое, каб корпус гранаты не меў глыбокіх увагнутасцей; трубка для запала не была засмечанай і не мела скразных пашкоджанняў; запал быў чысты і не меў памятасцей; канцы засцерагальнай загваздкі былі разведзены і не мелі шчылін на выгінах.

Запалы са шчылінамі ці з зялёным налётам да прымянення непрыгодны.

Трэба засцерагаць гранаты і запалы ад моцных штуршкоў, удараў, агню, бруду і вільгаці. Калі яны былі забруджаны ці падмочаны, пры першай магчымасці гранаты трэба старанна выцерці і прасушыць на сонцы або ў цёплым памяшканні, аднак не каля агню. Прасушваць гранаты абавязкова пад назіраннем.

Зараджаць гранату (устаўляць запал) дазваляецца толькі перад яе кіданнем.

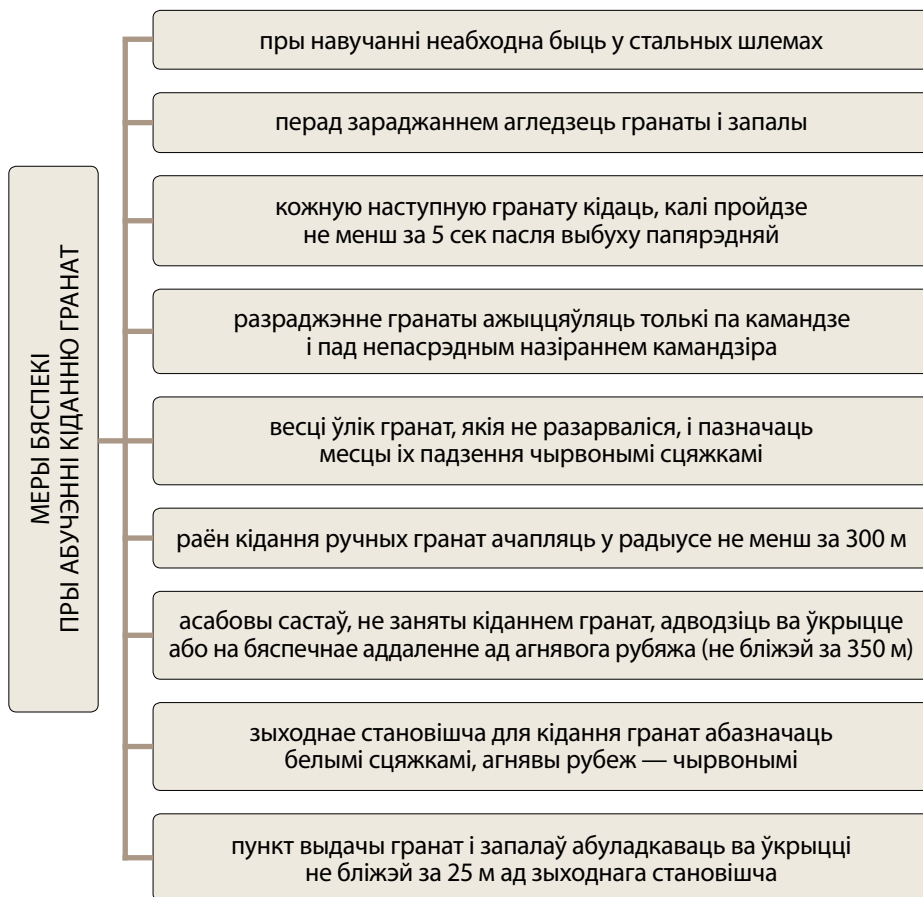
Разбіраць баявыя гранаты і ліквідаваць у іх няспраўнасці, пераносіць гранаты не ў сумках (падвешанымі за кольца засцерагальнай загваздкі), а таксама чапаць гранаты, якія не разарваліся, забараняецца (мал. 143).

Для кідання гранаты неабходна:

— узяць гранату ў руку і пальцамі моцна прыціснуць спускавы рычаг да корпуса гранаты;

— працягваючы шчыльна прыціскаць спускавы рычаг, другой рукой сціснуць (выпрастаць) канцы засцерагальнай загваздкі і за кольца пальцам вырваць яе з запала;

— размахнуцца і кінуць гранату ў цэль.

Мал. 143. Меры бяспекі пры абучэнні кіданню гранат

Зброя пры гэтым павінна знаходзіцца ў становішчы, якое забяспечвае неадкладную гатоўнасць дзейнічаць.

1. Для чаго прызначаны гранаты?
2. Якія віды ручных гранат выкарыстоўваюцца ў войсках?
3. Як устроены ручныя гранаты?
4. Якія патрабаванні бяспекі трэба выконваць пры абыходжанні з ручнымі гранатамі?
5. Якія дзеянні салдата пры кіданні гранаты?
6. Ці можна выкарыстоўваць гранаты, у якіх запал са шчылінай?

